

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:

Egy évre 24 korona.
Egy hónapra 2 korona.

VIDÉKEN:

Egy évre 28 korona.
Egy hónapra 2 k. 40 f.

HIRDETÉSEK:

4-hasábos petty sor egyszer 20 fillér,
minden következőnél 16 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSEG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 352

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda-Részvény-
Társaság.
József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 161.

Arad, 1914.

FŐSZERKESZTŐ:
STAUBER JÓZSEF.

Hétfő, augusztus 31.

Hadseregünk centruma offensívába ment át.

Az orosz seregeket átvetette a határon.

Folyamatban a világ legnagyobb csatája.

(Hivatalos távirati tudósítás.)

Budapest, augusztus 30.

Budapest: (Hivatalos.) Az orosz hadiszintéren az ütöközetek változatlanul hevesen folynak. A többszörösen megerősített ellenséges állások dacára a feltartóztatatlanul Lublin felé előnyomuló Dankl-féle hadseregtől keletre, a Bug és a Wieprz közt saját erőink augusztus 26-án megkezdtek a támadást a Kolm vidékéről szembenyomuló erős orosz hadsereg ellen. Ebből a kraszniki csata után további, makacs, a mi támadó szellemtől áthatott csapataink részéről diadalmas harcok fejlődtek ki. Zamosonél, ugyancsak Tomaszowtól északra és keletre. Ezekbe a harcokba augusztus 28-án a Balz területről szintén orosz területre előre vetett saját csapataink eredményesen szóltak bele. Ép úgy mint a kraszniki ütöközetben, sok ezer foglyot ejtettünk. Keleti Galiciában csapataink kiváló bravurral és szívósággal tartják magukat igen hatalmas ellenséges tulerővel szemben. — Közli: Höfer vezérőrnagy, a vezérkari főnök helyettese. (Miniszterelnökségi sajtóiroda.)

Az az óriási küzdelem, amely augusztus 26-ika óta a határon, részint orosz, részint galiciai területen folyik, még nem ért meg a döntésre. Megnyugvással konstatahatjuk azonban, hogy a harcokról folytonosan érkező jelentések szerint az ütöközet állása ránk nézve kedvező s így minden alapunk meg van hozzá, hogy az egész vonalon győzelmes kimenetelt várjunk.

A Dankl Viktor lovassági tábornok vezetése alatt álló, balszárnyunkat képező sereg operációiról azonban már pozitív értesüléseink vannak. Dankl tábornok, aki seregeivel augusztus 23-án lépett offenzívába, a háromnapos kraszniki ütöközetben — mint ismeretes — a tulnyomó orosz sereget megverte s a futó ellenséget üldözte. Augusztus 27-én seregével újabb nagy győzelmet aratott s az orosz sereget, amely az időközben érkezett megerősítésekkel 200.000 főnyire nőtt, hősi harc után Niedrzwica-Duza magaslatain levő megerősített állásából kiverte.

Niedrzwica—Duza helyiség a kraszniki-lublini országut mentén fekszik, Krasniktól 25 kilométernyire északkeletre, 17 kilométerrel Lublin előtt.

Hogy Dankl hadseregének gyönyörű eredményeit igazán méltányolhassuk, fel kell említenünk, hogy a hadsereg három napi nehéz terepen lefolyt harcban győzte le 25-én Krasnik mellett az oroszokat nyomban hozzáfogott energikus üldözésükhöz. S ez a hadsereg két nappal később huszonöt kilométerrel messzebb újra dicsőiesen harcolt anélkül, hogy csak egy pillanatra is megpihent volna! Ha ehhez hozzáfűzzük még, hogy a terep hegyes, amelyet sűrűn szakítanak meg erdőségek is, akkor látják csak, hogy seregünk egyenesen csodát művelt.

A megvert oroszokba valószínűleg bátorságot köntött az a körülmény, hogy erősítést

kaptak s így visszavonulásuk közben újból elmentállást fejtettek ki, amely azonban rájuk nézve súlyos kudarccal végződött. Hogy milyen pánikszzerű lehetett aztán visszavonulásuk, legjobban bizonyítja, hogy egy tábornok, egy ezredes, sok főtiszt, három zászló, 24 ágyú, számos gépfegyver került birtokunkba s hatezer-nél több foglyot ejtettünk.

A mai hajnalban érkezett jelentések meghozzák az örömhírt; centrumunk akciója is sikerrel járt, az orosz támadó sereget határainkon túlra vetette.

Köszönet a kraszniki hősöknek.

Budapest: (Hivatalos.) A hadisajtószállásról jelentik: Dankl Viktor lovassági tábornok hadseregarancsnok augusztus 26-án a következő hadseregarancsot intézte az alárendelt csapatokhoz: A hadsereg augusztus 23-án és 24-én a kraszniki polichmni és goráji csatában fényesen kiállította a tüzkereztséget: Valamennyi hadtest, a csapatok halálmegvető vitézségével az ellenséget menekülésszerű visszavonulásra kényszerítette. Eddigi megállapítás szerint 3 zászló, 24 ágyú és számos gépfegyver jutott kezünkbe és 6000-nél több foglyot ejtettünk. Szívvel köszönetet mondok a hadseregnek, szeretve szeretett legfőbb hadurunk és a hazánk teljesített szolgálataiért. De fájdalom is tölti el lelkünket. Sok bajtársunk esett el a becsület mezején. Reájuk gondolunk e magaslatos órában. Még sok harc és sok fáradtság áll előttünk. A derék hadsereg bizonyos vagyok benne, mind győzni fogja. Dankl lovassági tábornok. (Miniszterelnök sajtóosztálya.)

A déli harotérről.

Budapest. (Hivatalos.) A déli hadiszintéren az utóbbi időben említésre méltó harcok nem folytak. Höfer vezérőrnagy a vezérkar fő-

nökének helyettese. (A miniszterelnökség sajtóosztálya.)

Hazudik az orosz főhadvezér.

Bécs. (Cenzurálva.) A *Neue Freie Presse* írja: A „Wesbunia“ nevű orosz távirati iroda egy üdvözlő sürgönyt hoz nyilvánosságra amelyet az orosz hadak generalissimusa, *Nikolaj Nikolajevics* nagyherceg intézett a szerb trónörököséhez a „Szabácsi győzelem“ alkalmával. A sürgöny szövege a következő:

„Éppen most értesülök arról a fényes győzelemről, amelyet a vitéz szerb hadsereg aratott Szabácsnál. Ebből az alkalomból küldöm a magam és az egész orosz hadsereg nevében a legszívélyesebb üdvözlést az első győzelemhez, amely az isten segítségével a kezdete lesz a győzelmek sorozatának. Általam kiáltja az egész orosz hadsereg: „zsivó“! Dörgő éljen a győzhetetlen szerb hadseregre.

Vajjon a Nikolaj Nikolajevics nagyherceg a belgáknak a lüttichi és namuri, a franciáknak a metzi győzelemhez is gratulált e, nem ismeretes.

Német—francia—angol háború.

— Széthuznak a francia tábornokok. —

Budapest. (Cenzurálva.) A táviróda jelenti: Páris: Lapjelentések szerint Joffre tábornok benyújtotta főparancsnoki állásáról lemondását. Azzal indokolja, hogy a tábornokok együttműködése rossz.

Párisban kitört a forradalom?

Köln. (Cenzurálva.) A „Kölnische Volkszeitung“ jelentése szerint Párisban a francia vereségek híreinek hatására kitört a forradalom. A katonaság az utcákon a népre lövöldöz.

Bécs. (Cenzurálva.) A *Neues Wiener Journal* jelentése szerint Berlinben az a hír terjedt el, hogy a kormány székhelyét átteszik Bordeauxba.

Fut a francia sereg.

Köln. (Cenzurálva) A *Kölnische Zeitung* jelenti: Lille francia helyőrsége, amely körülbelül ötvenezer ember, elhagyta a várost. A polgármester egy kiáltványban a lakosságot nyugalomra inti. Lille Franciaország legészaknyugati városa, noha ötvenezer katona volt benne, nem volt már tartható, mert körülötte minden terület már német kézben van.

Az oroszok nagy veresége.

Táviroda jelenti: A *Berliner Tagblatt* jelentése szerint: Orstelsburg melletti nagy harcokban több, mint harmincezer orosz, köztük sok főtiszt került fogságba. A német csapatok az oroszokat három oldalról körülfojták és mazuri ingoványokba visszavetették.

Teljesen letörve az angol sereg.

Berlin. (Cenzurálva.) A német jobb szárny lovassága teljesen elvágta az angolok visszavonulási vonalát a behajózási állomásokra. Berlinben sokkal nagyobb az öröm az angolok leveretésén mint a franciaikén. A *Berliner Zeitung* a Mittag haditudósítója a főhadiszállásról a következőket jelenti az angolok leveréséről:

Uj győzelmünk az angolok felett St. Quentin-nél úgy történt, hogy lovas csapataink a St. Quentin irányába megfutamodó angol seregek elé tudott kerülni és fel tudta addig tartani, míg üldöző hadtesteink még egyszer döntően meg tudták támadni őket. Az angolok megsemmisülése teljes és tökéletes. Most már teljesen el vannak vágva hátrább álló összeköttetéseiktől.

Anglia terve!

Köln. (Cenzurálva.) A *Kölnische Zeitung* „Anglia terve” című cikkében azt írja, hogy Anglia jelenleg Németországgal gazdaságilag megsemmisítő háboru alakjában akar harcolni. Ezért flottáját lehetőleg épen akarja tartani. Anglia arra számít, hogy a német hajóhad lehetőleg az angol part közelében veszi fel a harcot. A német hajóhadparancsnokság nem teszi meg ezt a szivességet az angoloknak, mert a hajóhad feláldozása lehetővé tenné, hogy Anglia sértetlen flottáját latba vesse a békefeltételek megállapításánál.

Megakarták ölni a cárt.

Berlin. (Cenzurálva.) A B. Z. Mittag jelenti: A cár ellen Pétervárott, amikor csapatsemlére ment, a *Newski-Prospekten* egy fiatalember merényletet követett el.

A fiatalember revolverrel többször rálőtt a cárra, de a golyók nem a cárt találták, hanem egy kozákot, aki meghalt. A cár sértetlen maradt. A merénylő, akit elfogtak, azt vallotta, hogy Aksakovnak hívják és műegyetemi hallgató. Tagja a forradalmi bizottságnak. A merénylet órási megdöbbenést keltett az orosz fővárosban. A cár legközelebb elutazik a főhadiszállásra.

Berlinből jelentik: A cár nyitott kocsin hajtattott végig a *Newski-Prospekten*. A közönség soraiból hirtelen kiugrott egy fiatalember, két lépést tett előre és rálőtt a cárra. A lövés a cári kocsit mellett lovagló egyik kozákot találta, aki leroskadott a lóról. A cár a merénylet után folytatta útját.

Megvesztegette a lüttichi fegyvergyár György herceget.

(Az Aradon lefoglalt autó története.)

(Bécsi tudósítónktól.)

Bécs, augusztus 30

A háboru kitörésekor az aradi Marta automobilgyárban volt javítás végett György szerb herceg privát automobilja. Az erősen megrongált járművet több más gépkocsival együtt a katonai hatóság lefoglalta és az automobil jelenleg egyik helyőrségi kórház szolgálatában áll. A *Wiener Allgemeine Zeitung* megírja most, hogyan lett ez az automobil a szerb hercegé. Olyan módon jutott ugyanis hozzá, ahogyan különben hercegek nem szoktak automobilt szerezni.

Néhány évvel ezelőtt nagyobb fegyverrendelvénye volt Szerbiának, amelynek megszerzésére erősen pályázott az osztrák-magyar fegyveripar is. Persze eredménytelenül, mert a rendelvényt a lüttichi fegyvergyár kapta meg, olyan eszközökkel dolgozva a versengésben, amilyenekkel a mi iparunk nem akart konkurálni. A belga cég ugyanis *Pasics* miniszterelnöknek, amiért a lüttichi gyár javára döntött, harmincezer korona ajándékot adott, míg öfelsége Petár király csupán négyezer franc jutalomban részesült. György herceg, akkor még trónörökös, egy használt automobilt kapott és ez az a jármű, amely most a mi sebesültjeinket szállítja. A herceg egyébként olyan élénk örömet mutatott az ajándék felett, hogy a világot se engedte volna másnak a gépkocsi vezetését és ezirányú kísérleteivel heteken át veszélyeztette a belgrádi utcák biztonságát. Mikor egy ízben György herceg épsn így „gyakorlatozott”, Belgrád utcáin találkozott véletlenül akkori ügyvivőnkkel, Franz báróval, akit azonnal beinvitált kocsijába. Franz báró volt azonban olyan elővigyázatos, hogy a meghívást udvarias mentegetőzésekkel visszautasította. Rosszabul járt kevéssel ezután egy olasz diplomata, aki egy francia diploma nevének társaságában volt és elfogadta a hercegi meghívást. Alig indította meg György herceg, aki egyébként soha életében nem végzett sofőrtanfolyamot és sejtelve sem volt a vezetéséről, az automobil, amikor rémes sikoltásba törtek az autó utasai s a gépkocsi nekiütődött egy fának. György herceg nem sebesült meg, de az olasz diplomata csonttörést szenvedett, a hölgy pedig három hétig nyomta az ágyát, még seiből felgyógyult. Erről a balesetről sokáig beszéltek még Belgrád diplomata köreiből. György herceg tehát sem mint autótulajdonos, sem mint sofőr nem tekinthet dicsőséges multra vissza.

Károlyi Mihály gróf a szerbek patronusa.

(Botrányos nyilatkozat a monarchia háborujáról.)

Fővárosi tudósítónktól.

Budapest, augusztus 30.

A *Poster Lloyd* írja: A „*Cleveland Leader*” című amerikai lap július 27-i száma került most Magyarországra. Tele van hírekkel az akkor kitört háborus bonyodalomról, megírja részleges mozgásunkat s politikai fejtegetés tárgyává teszi, hogy a monarchia és Szerbia háboruja lokalizálva maradhat-e, vagy európai veszedelemmé fajul. A lap ugyan ezen száma közöl egy Károlyi Mihály gróffal folytatott interjút. Károlyi előtte való este érkezett Lorrain-ból, ahol népgyűlésen szónokolt s Newyorkba utazása előtt beszélt vele a „*Cleveland Leader*” munkatársa.

Joggal lehet rá kíváncsi az ember, hogy mit mondott Károlyi abban a pillanatban, amikor hazája egy háboru előtt állott, erről a háboruról egy külföldi riporternak. Amit olvashatunk, az több, mint érdekes: egyenesen botrányos.

Legelőbb is sajnálkozását fejezte ki Károlyi gróf, hogy háborura került a dolog, de reméli, hogy a háboru nem fog soká tartani,

ami különbsen monarchia szerb alattvalóra való tekintettel kívánatos. Ezután szó szerint így folytatja:

— Ezt a vizályt Szerbiával nem lehet külön vizsgálódás tárgyává tenni. Az Ausztria-Magyarország és Szerbia közti feszült viszony végzetes következménye a monarchia rossz balkánpolitikájának, amely a Balkán népeket ahelyett, hogy barátainkká, ellenségeinkké tette. Kézen fekvő dolog, hogy ezt a háborut most nem lehetett kikerülni, de ez csak előbbi hibák következménye.

A továbbiakban kijelentette Károlyi gróf, hogy nem hiszi, hogy a háboru Magyarországon népszerű lenne, de hozzátette, hogy azért a távolról még sem mer e tekintetben határozott véleményt alkotni.

Kell-e kommentár ehhez a páratlan bizonyítványhoz, melyet a függetlenségi párt elnöke kevés, de jellemző szóval politikai belátásáról s hazafias érzéséről állított ki? Elég egyszerűen közölni ezeket a szavakat — amelyek Károlyi Mihály gróf nem szégyelt egy idegen újságírónak elmondani akkor, amikor itthon az egész ország, mint egy ember fegyvert ragadott — s elég egyszerűen közölni ezeket a szavakat, hogy Károlyi Mihály politikailag örökké lehetetlen legyen nálunk. Szerepét eljátszotta. Sok dicsőséget az amúgy sem hozott sem neki, sem a hazának. Az ujaera, amely a háboru befejeztével fog beköszönni, már nem fog reá találni. Egyedül, elhagyatva fog visszasülyedni abba a semmiségbe, amelyből csak egy szeszélyes, pillanatnyi pártpolitikai konjunktura emelte ki. S ujjal fognak reá mutatni: „Lássátok, ez az ember volt az egyetlen a huszmillió országban, aki, amikor az egész ország lelkesülten emelkedett fel, még mindig a vizálykongelgát akarta hinteni. S Vajda Sándor, Dula Máté, meg a többi nemzetiségi vezér tanítja majd meg rá, mi az a magyar patriotizmus!”

HIREK.

— A vitéz honvédhuzár ezredes. A főhadiszállásról jelentik hivatalosan, hogy az ellenség előtt tanúsított bátorság miatt kitüntetett Sammiai Jóny László ezredes, egyik honvédhuzár dandár parancsnoka. A vitéz ezredes, akit jól ismernek Aradon is, fél ezred huzárral egy nagyobb orosz csapatot tett tönkre és különösen bravurosán verte szét az ellenséges tüzérseget. A merész tett önmagában is a legnagyobb bámulatra és elismerésre méltó, de annál értékesebbé válik a jelentősége, ha megtudjuk, hogy a huzároknak az volt csak a feladatuk, hogy kutassák fel az ellenséget és állapítsák meg az erejét.

— Aradi polgárok a város hivatalaiban. A háboru igen sok városi tisztviselőt szólított a csatátra. A közigazgatás azonban nem állhat meg egy percre sem és ezért Varjassy Lajos polgármester képességüket felajánlott polgárok munkáját veszi igénybe. Baros Dezső kiváló szaktudását és szorgalmát a számvetésnél végzett munkássága révén elismeréssel honorálja a polgármester már most is, míg Varjassy Lajos dr. a kamara főtitkára a kihágási bíróságnál összegyűlt restanciák feldolgozására vállalkozott. Varjassy dr. a hét folyamán kezdi meg működését, mely a városnak is bizonyára épenígy hasznára lesz, mint a milyen értékes működést fejt ki mindezekben a helyeken, ahol eddig szerepet vállalt.

— Házasság: Lits Antal hírlapíró, a Függetlenség kiváló és népszerű munkatársa ma kötött házasságot Kiss Mariskával, az aradi Nemzeti színház jeles művésznőjével. Tanuk Olasz Pál a Függetlenség felelős szerkesztője és Tenner László a Munkáspénztár ellenőre voltak.

Felelős szerkesztő:

Rudnyánszky Endre.